

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Рев-368/05
Бања Лука, 06.10.2006. године**

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Стаке Гојковић, као предсједника вијећа, Петра Бајића, Стевана Савића, Горјане Попадић и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужиља: млдб. М. Г., коју заступа законска заступница мајка С. Г. и С. Г., обе из С. Т., које заступа С. Б., адвокат из Г., против туженог М. Ш. из Т., Општина Г., кога заступа М. Ш., адвокат из Н. Т., ради утврђења очинства, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Окружног суда у Б. Л. број Гж-1292/04 од 15.12.2004. године, на сједници одржаној 06.10.2006. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Г., П-507/98 од 03.12.2001. године утврђено је да је тужни природан отац млдб. тужиље М. Г. из С. Т. коју је родила тужиља С. Г., дана 27.5.1998. године. Исти суд је допунском пресудом број П-507/98 од 07.4.2004. године обавезао туженог да за издржавање малодобне тужиље М. Г. плаћа мјесечно 50% од зајамченог личног дохотка у Републици Српској почев од 03.12.1998. године, па надаље, док за то постоје законом прописани услови или до другачије одлуке суда.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л., Гж-1292/04 од 15.12.2004. године, жалба тужиља је уважена, првостепена допунска пресуда П-507/98 од 07.4.2004. године преиначена тако што је тужени обавезан да на име издржавања млдб. тужиље М. Г. (у даљем тексту: првотужиља) умјесто мјесечно износа од 50% од зајамченог личног дохотка у РС, плаћа износ од 300 КМ мјесечно и то од дана подношења тужбе 03.12.1998. године, па док за то постоје законски услови или до измјене ове пресуде, и то тако што ће доспјеле износе платити одједном а доспјевајуће најкасније до 10. у мјесецу за протекли мјесец на руке законске заступнице мајке јој С. Г. (у даљем тексту: друготужиља), док је жалба туженог одбијена и првостепена пресуда број П-507/98 од 03.12.2001. године потврђена (став 2). Тужени је обавезан да тужитељицама накнади трошкове жалбеног поступка у износу од 277 КМ (став 3).

Тужени ревизијом побија другостепену пресуду због повреда одредаба поступка и погрешне примјене материјалног права са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Тужиље нису дале одговор на ревизију туженог.

Ревизија није основана.

Предмет спора је тужбени захтјев тужиља за утврђење да је тужени природни отац првотужиље коју је друготужиља родила 27.5.1998. године, као и захтјев да се тужени обавезе да на име издржавања млдб првотужиље мјесечно плаћа од по 500 КМ почев од 27.5.1998. године.

Након проведеног поступка првостепени суд је утврдио: да се друготужиља са туженим започела забављати током мјесеца марта 1996. године, када је са њим ступила у полне односе које су одржавали током 1997. године и да је из такве везе рођена првотужиља 27.5.1998. године; да је

у вријеме почетка забављања са туженим радила у ресторану П. Ф. у Н. Т. гдје је тужени био чест гост; да је у то вријеме становала у кући Б. З. и Д., гдје је често долазио тужени; да је са њим у његову кућу у Т. одлазила гдје су одржавали полне односе и да је из таквих односа два пута остала у другом стању и у сагласност туженог оба пута је извршен абортус, а трећи пут када је остала у другом стању одбила је да се изврши абортус, а након што је првотужиљу носила у нормалном трајању трудноће, исту је родила наведеног дана; да је у вријеме забављања са туженим знала да је био ожењен и да у то вријеме са супругом није живио у браку; да је првостепени суд 12.01.2000. године у Заводу за трансфузију крви у Б. одредио провођење судско медицинско вјештачење упоређивање крвних група и фактора странака у спору, као и да је првостепени суд дана 05.9.2000. године поновно у истом Заводу у Б. одредио провођење судско медицинско вјештачење на које су позване странке у спору, на која су приступиле тужиле, а тужени није приступио, који је уредно позван путем свог пуномоћника; да из налаза и мишљења др. Б. Т. гинеколога, произилази да је првотужиља рођена након нормалног трајања трудноће 27.5.1998. године и да је највјероватније дошло до њеног зачећа између 20.8. до 05.9.1997. године; да је тужилац запослен у приватном предузећу које је он основао и да посједује властиту породичну кућу у селу Т.

На основу изведених доказа нижестепени судови су утврдили да је тужени имао полне односе са друготужиљом као мајком првотужиље у вријеме њеног зачећа и да снага ових доказа није давала било какву сумњу да се очинство туженог може искључити, као и да су материјалне могућности туженог такве да на име издржавања првотужиље може плаћати мјесечно 300 КМ, и судили тако што су утврдили да је тужени природан отац првотужиље и обавезали га да плаћа мјесечни износ на име издржавања почев од 03.12.1998. године у износу од 300 КМ, па све док за то постоје законски услови или до измјене одлуке суда.

Одлука другостепеног суда је правилна и законита.

У поступку ради утврђивања очинства допуштено је, сагласно истражном начелу које се примјењује у овој врсти поступка употреба свих доказних средстава, а која ће доказна средства у поступку суд употријебити зависи од сваког конкретног случаја.

Првенствено се полази од претпоставке полног опћења у периоду полног зачећа дјетета као полазне основе и у складу са другим чињеницама може бити одлучна за утврђивање ванбрачног очинства. Друга група доказа се заснива на објективном утврђењу чињеница које омогућавају достигнућа савремене науке (медицинска експертиза о трајању трудноће степену зрелости дјетета, испитивању крвних група и фактора, испитивање насљедно биолошких особина и испитивање ДНК-а методом као најсавременијом медицинском методом која даје резултате очинства са приближно 100% вјероватноће).

У овом случају проведени су докази саслушањем друготужиље, мајке првотужиље, као парничне странке, која је у свом исказу потврдила да се од марта 1996. године почела забављати са туженим са којим је ступила у полне односе које су одржавали током те и наредне 1997. године, када је дошло до полног зачећа малодобне првотужиље коју је родила 27.5.1998. године.

Даље је првостепени суд провео доказ саслушањем свједока Б. Д. и Б. З. који су потврдили наводе друготужиље везане за њено забављање са туженим који је често долазио у њихову кућу гдје је становала друготужиља и да за сво вријеме њихове везе није била у контакту са другим мушкарцем као и да је из тог односа остала трудна, а потом и родила првотужиљу, а свједок Б. Д. је потврдио да му је тужени са којим је био у добрим односима са којим је и друготужиљом у вријеме њиховог забављања излазио у угоститељске објекте, који му је рекао „да ће се оженити друготужиљом након што му супруга из ранијег брака напусти кућу и да је друготужиља напустила рад у ресторану по наговору туженог“. Судски вјештак др. Б. Т., гинеколог, дао је налаз у којем је навео да је првотужиља рођена након нормалног трајања трудноће као и да је зачеће дјетета – првотужиље било у временском периоду од 20.8. до 02.9.1997. године.

Током поступка првостепени суд је усвојио приједлог тужила о провођењу судско медицинског вјештачења крвних група и фактора као и анализе ХЛА антигена – типизације ткива у Заводу за трансфузију крви у Б. и одредио судско медицинско вјештачење дана 12.01. и 5.9.2000. године на која су приступиле тужиле, а није приступио тужени кога је суд о одређивању вјештачења писмено обавијестио путем његовог пуномоћника, а о разлозима недоласка није обавијестио суд.

Код оваквог понашања туженог који током поступка пред првостепеним судом није ни дао одговор на тужбу нити је приступио на заказана рочишта за главну расправу пред првостепеним судом, првостепени суд није погријешио када је и без извођења судско медицинског вјештачења одлучио о тужбеном захтјеву само на основу оцјене чињенице које је утврдио на основу саслушања друготужиле као парничне странке, као и налаза вјештака др. Б. Т., гинеколога и свједока Б. З. и Д., при чему је одбијање туженог да приступи извођењу доказа судско медицинског вјештачења правилно цјенио у прилог закључка да је тужени природни отац првотужиле.

Приједлог туженог у жалби кога је поновио и у ревизији против другостепене пресуде да пристаје на провођење судско медицинског вјештачења на његов трошак, указује се неоснованим, и да по мишљењу овога суда води неоправданом одуговлачењу парнице и очигледно на штету млдб. првотужиле.

Према томе, не може бити говора да изведени докази и истинитост чињеница на којима су засноване нижестепене пресуде, могу бити сумњиви само због тога што судско медицинско вјештачење није извршено, а које је првостепени суд одредио два пута на које није приступио тужени и његово изостајања није оправдао, а радило се о објективном доказу који се без његовог присуства није могао провести а суд нема процесних овлашћења да га примора на такво поступање.

Исто тако је правилна одлука другостепеног суда којом је туженог обавезао на плаћање мјесечног издржавања првотужиле у износу од 300 КМ, почев од подношења тужбе 03.12.1998. године, па све док за то постоје законски услови, јер су материјалне могућности туженог, који нема породице, а посједује породичну кућу и оснивач је и директор приватног предузећа су такве да може плаћати издржавање наведеног износа (чл. 259. ст. 2. Породичног закона ("Службени лист СР БиХ", 21/79 и 44/89).

Остали наводи ревизије туженог односе се на чињенична питања која упућују на погрешно и непотпуно чињенично стање а које у смислу члана 385. ст. 3. Закона о парничном поступку ("Службени лист СФРЈ", број 4/77 до 35/91, те "Службени гласник Републике Српске", бр. 17/93, 14/94 и 32/94) у вези са одредбом члана 456. ст. 1. Закона о парничном поступку ("Службени гласник Републике Српске", бр. 58/03, 85/03 и 74/05, у даљем тексту: ЗПП РС), нису ревизијски разлог.

Из напријед изложеног произилази да побијана пресуда нема недостатке на које се указује у ревизији нити оних на које овај суд пази по службеној дужности. Зато је примјеном одредби чл. 393. ЗПП у вези с одредби чл. 456. ст. 1. ЗПП РС одлучено као у изреци.

Предсједник вијећа
Стака Гојковић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић